

LBRIS

We know
books

NICOLA PUGLIESE

Malacqua

**Patru zile de ploaie la Napoli
în așteptarea unui
eveniment extraordinar**

Traducere din limba italiană de
Geanina Tivdă

CUPRINS

Introducere și prolog	9
Ziua întâi	14
Ziua a doua	23
Ziua a treia	57
Ziua a patra	122

Ziua întâi

La ora 7 dimineața, în data de 23 octombrie, care era ziua următoare, vestea ajunsese mai întâi la Annunziata Osvaldo, în vârstă de 27 de ani, din Boscotrecase, centralistă la serviciul 113, numărul de urgență al Poliției. După ce află vestea, Annunziata Osvaldo privi instinctiv în sus, spre fereastra mare cu gratii de fier, și afară ploua, bineînțeles, ploua: ploaia începuse să cadă spre ora 3 dimineața în rafale puternice, în mai multe locuri din oraș curentul electric căzuse, nu mai funcționa deloc, echipele de intervenție de la Enel constatară că nu puteau repara nimic, dacă ploua în continuare cum ploua în acel moment, și cum continuase apoi toată noaptea, și până la primele licăriri ale zorilor cenușii, pe alocuri vineții, în mod hotărât livide, funebre. Cu toată apa asta care cădea și tot cădea, și când dădeai să spui: gata, acum se oprește, nici nu apucaai să deschizi bine gura și apa revenea cu violență, cu o dușmănie îndârjită, premeditată, cu o înverșunare ireversibilă. Și la ora 7 dimineața, în data de 23 octombrie, care era ziua următoare, Annunziata Osvaldo, ca întotdeauna, nu reuși să înțeleagă mare lucru: la celălalt capăt al firului, cineva vorbea, dar

nu spunea nimic, vorbea agitat, pur și simplu mâncându-și cuvintele, și la ea ajungeau doar frânturi de cuvinte înecate în răsuflarea greoaie: s-a surpat, s-a surpat strada, s-a prăbușit cu totul, sunt oameni înăuntru, mașinile au fost înghițite. Înainte de orice altceva, Annunziata Osvaldo își dădu seama că trebuia să anunțe pompierii, Poliția chiar nu are nicio legătură cu străzile care se surpă, fiecare cu competențele lui, iar în registru scrise „ora 7, 23 octombrie, apel ce semnaleză o surpră în via Aniello Falcone, de competența pompierilor“, așa că sună pompierii. Din cazarma de pe via del Sole colegul centralist îi răspunse că erau la curent, că plecase o brigadă, și poate că de data asta era ceva serios, și fuseseră și alte apeluri de urgență din San Martino, ca să nu mai vorbim de localitățile din provincie, apoi Sant'Antimo, Afragola, Frattaminore, toate mai mult sau mai puțin afectate de inundație și, fir-ar să fie, orașul ăsta chiar e de carton, cum se poate ca numai după câteva ore de ploaie?, ei, se poate, se poate, ce să-i faci?, cei de la serviciul meteo al aeroportului ar trebui să pună afișe: mâine plouă, napolitani, mutați-vă la Roma.

Și la 7:30, în data de 23 octombrie, brigada de pompieri ajunse în via Aniello Falcone, trecând prin via Tasso, unde se derulau lucrări de renovare a canalizării, și urcând pe via Tasso pompierii priviră în sus, spre luminile astea palide. Apa cădea pe asfalt, umplea șanțurile de canalizare deschise, intra în pământ și îl înmuia, îl transforma într-un amestec rușinos de inert, un amestec mâlos în jurul structurilor noi de ciment armat, și ele aveau să reziste, da, sigur, aveau să reziste. Când ajunseră în curba strânsă de pe via Aniello Falcone, șoferul fu luat prin surprindere: hăul

era acolo, în fața lui, la 4-5 metri, să zicem, și frână brusc, și ce naiba!, spuseră ceilalți, e nebun, uite cum frânează!, și spuseră, ce naiba!, e nebun, uite cum frânează!, spuse și colonelul-inginer care se afla în vehiculul următor. Pompierii se dădură jos cu toții și coborî colonelul, și se duseră să se uite, și de îndată fu clar că nu era de glumă, nu domnilor, căci hăul se întindea pe toată lățimea șoselei, în dreapta până la zidul suspendat – dedesubt, zeci și zeci de construcții – și la stânga hăul întunecos se întindea până la trotuar, la 6-7 metri, să zicem, de fundația unei clădiri îmbătrânite, construite imediat după război, poate, cu fațada vopsită în gri și ferestre ornamentate, fir-ar al naibii!, spuse colonelul, e pericol serios aici, haideți, repede, evacuați toată clădirea.

Și pompierii trecură prin hol și chiar în mijlocul curții interioare portarul discuta cu o femeie ieșită la fereastră, la primul etaj. Amândoi spuneau câte ceva, dar când îi văzură pe pompieri tăcură brusc, iar portarul rămase acolo să asculte: dar cum?, să evacuați, așa, pe nepusă masă?, atunci înseamnă că e pericol, pericol mare. Și de la etajul al doilea apăru la fereastră o femeie cu părul cărunt, de vreo 55 de ani, și spuse că ea nu se va evacua, ea nu-și părăsea casa, nici dacă ar fi fost bombardamente. Nu fugise în 1943 în timpul bombardamentelor aliaților, darămite acum, din cauza unei ploii torențiale ceva mai violente sau din cauza unei gropi mari în asfalt, și tot de la etajul al doilea, două ferestre mai spre dreapta, un domn distins, în pijama și halat de casă pe care-l îmbrăcase în grabă, dădu din cap în semn de disperare și spuse vedeți doamnă, dacă pompierii ne spun să părăsim clădirea există un motiv cu siguranță grav, nu ar spune ușor așa ceva, este adevărat că n-ați zice ușor așa ceva?

Pompierii răspunseră că nu – n-ar fi spus niciodată ușor așa ceva –, o făceau pentru că pericolul era real, și era strict de datoria lor, da domnilor, ei își făceau strict datoria, nimic mai mult, înțelegeau oare, da, sigur, înțelegeau. Dar doamna spuse și eu unde dorm la noapte?, la hotel?, și pe cheltuiala cui?, a primăriei orașului Napoli? Vedeți doamnă, asta încerc să vă explic. Dar de fapt nu era mare lucru de explicat, căci între timp, în mijlocul străzii, colonelul-inginer aduna mărturii, și erau câteva persoane care văzuseră și se jurau că era așa: în groapă sunt două automobile, da, erau parcate chiar aici, vedeți?, trei metri în față pe dreapta, și nu mai sunt, și când s-a surpat strada, eu am auzit un zgomot surd, un zgomot ciudat și un glas de femeie, în mod sigur, un țipăt îngrozitor, domnule, ceva sfâșietor. După ce își legase coarda de autoutilitară, în timp ce ploaia continua să cadă, coborâse în groapă un pompier, Esposito Giovanni, în vârstă de 24 de ani, din Roccarainola, care spunea dați drumul la coardă încet, derulați încet, iar ceilalți îi derulau coarda. Dar apoi dispăru și nu i se mai auzi glasul, și doi dintre ei se aplecară peste marginea hăului și îl zăriră cu greu: cerea și mai multă coardă, și mai multă, dar încet, încet, foarte încet, și cei doi transmiseră cererea mai departe, iar oamenii din autoutilitară dădură drumul la coardă și mai mult, deja 10 metri, și nu e de glumă, în așa condiții, și apoi colonelul spuse bine, ajunge, trageți-l sus, nu vreau să riscăm nimic până nu știm cum stau lucrurile. Ceilalți pompieri, cu precauțiile de rigoare, îl traseră pe Esposito Giovanni din Roccarainola, care păși din nou pe caldarâm, și caldarâmul se sfărâmă brusc, iar el își pierdu echilibrul și alunecă, dar coarda era acolo și-l ținea, da, coarda era acolo, și doar alunecă mult, lovindu-se tare de perete

cu soldul drept, simți o durere puternică pe moment, dar până ajunse sus, îi trecuse complet, nu mai simțea nicio durere, și-i spuse colonelului: domnule colonel, acolo jos sigur sunt oameni, căci am auzit ca un vaiet, poate o femeie, dar e posibil să mă înșel. Atunci colonelul se duse la stația radio din mașina roșu-aprins și ceru să vină o altă brigadă cu grinzi, palane, trolii și diverse utilaje, căci era nevoie să coboare mult, vreo 20 de metri, poate mai mult, apoi îi spuse șoferului tu anunță departamentul tehnic al primăriei și spune-le să trimită pe cineva și explică-le bine cum stau lucrurile, apoi sună-l pe consilierul comunal însărcinat cu lucrările publice, avertizează Prefectura, și, în timp ce el spunea aceste lucruri, sub ploaia care cădea, se adunase un ciorchine de oameni cu umbrele negre, care stăteau acolo și priveau în tăcere, iar la ferestrele clădirii erau bărbați și femei care priveau. Dar ce mama naibii așteaptă oamenii ăștia?, urlă colonelul, v-am spus să-i evacuați!, imediat!, și ridică privirea spre etajele superioare, dar o rafală violentă de ploaie îl făcu să-și plece din nou capul, băga-mi-aș!, spuse el, și sub gluga cu cozoroc a impermeabilului reuși să-și aprindă o țigară, și cheamă o ambulanță, țipă la șofer, ba nu, două, căci nu știm cum se va încheia povestea asta, adăugă în șoaptă. Și, în timp ce rostea aceste cuvinte spunând în sinea lui, ce mama naibii, chiar azi, de ziua de naștere a nevestii-mii, se gândi la via Tasso, mama naibii!, via Tasso.

La ora 7:45, în data de 23 octombrie, canalizarea descoperită din via Tasso se umpluse complet, cu ploaia asta de rahat!, dar când se va opri oare?, și apa aluneca acum pe asfalt, pe bârnele de susținere ale șantierului, pe trotuare, și se scurgea iute la vale, iar

șuvoiul ducea cu el pământ, gunoaie și foi de ziar. La intersecția cu Corso Vittorio Emanuele, ajungea acum un torent furios, în timp ce mai sus, în dreptul cinematografului Itanapoli, via Tasso strângea din dinți, și strângea din dinți mormăind un du-te naibii și Di Sepe Biagio, în vârstă de 45 de ani, din Avellino, care însă nu se lăsase păcălit și-și pusese cizmele de cauciuc, în acea dimineață de 23 octombrie. Și nici măcar nu simțea apa care i se strecura acum printre picioare, dar în mod cert o vedea, o vedea bine, și mai ales vedea câțiva metri mai sus, unde canalizarea descoperită se umpluse: apa bolborosea și se umfla, aproape că răsufila. Di Sepe Biagio se hotărî imediat: în condițiile astea nu scot nimic afară, nici nu mă gândesc să scot portocalele sub ploaie, nu, nu, las totul înăuntru, până la urmă va trebui să se oprească, și chiar deasupra lui pe cer era o dungă negricioasă lungă, și fusese la fel și la piață, în acea dimineață la ora 5, dar se gândise că se va opri, mai devreme sau mai târziu, sigur se va opri. Dar nu se oprea, nu se oprea deloc, și ce zi de rahat, spuse, și rămase cu brațele încrucișate în pragul magazinului, apoi își aprinse o țigară și se opri acolo să privească. Dar când se produse acest zgomot surd, el nu văzu nimic, auzi doar o bufnitură și pietrele căzute în mijlocul străzii. Atunci privi cu atenție în sus și iată, iată, o văzu, cornișa se desprinsese în liniște, se înclină spre stradă – ca într-o mișcare cu încetinitorul – apoi zbură spre pământ și căzu cu un zgomot surd pe caldarâm, iar pietrele săreau, săreau, praful se ridica și ploaia îl absorbea de îndată, împingându-l iarăși în asfalt. Fir-ar al naibii, spuse el, e din ce în ce mai rău. Și iată că nu se mai simțea așa de sigur acum, fructele și legumele să se ducă naibii, cui îi mai pasă de ele, aici se întâmplă lucruri cu adevărat grave.

Și camioneta făcuse o mișcare ciudată, doar o idee, poate că se înșelase, în orice caz este bine să verifice, este bine să verifice, asta ar mai lipsi, să pățească ceva camioneta, acum, în ziua asta de rahat de care aveau parte. Di Sepe Biagio cu cizmele lui de cauciuc se duse la camioneta parcată, se urcă pe scaunul șoferului și verifică vitezele, și era într-a-ntâia, dar cine știe de ce băgă în marșarier, și controlează frâna de mână care era trasă, dar frâna de mână nu ținuse niciodată prea bine, de câți ani nu-și spunea: acum merg să o verific, acum merg să o verific, iar acum cu toată ploaia asta nu mai era timp să verifice nimic, trebuia să facă ceva, în acest moment. Și, spre surprinderea lui, se trezi că pornește motorul. Și motorul porni, dar el spuse să-mi bag picioarele, de ce l-oi fi pornit?, ce fac?, plec?, nici nu-mi trece prin cap una ca asta, așa că opri totul, totul din nou, trebuie doar să pun niște proptele în spatele roților, uite-așa, niște proptele, și luă două pietre mari de pe drum și le propti în cauciucurile din spate, fixându-le mai bine cu câteva lovituri de picior, și acum, acum era în regulă, nu?, sigur, era în regulă, și se pregătea să mai aplice o lovitură, cu puhoiul ăsta care curge la vale nu poți fi sigur, și nici vorbă să pună portocalele afară, în dimineața asta, și se pregătea să se întoarcă la adăpost. În acel moment precis imobilul de la numărul 234 se răsuci și se înclină. Băga-mi-aș, acum se prăbușește totul?

Andreoli Carlo își bău cafeaua în pat, sprijinit în cotul stâng, în jur era semiîntuneric, nu vedea nimic, și-și aprinse o țigară. Telefonul sună, și de la celălalt capăt al firului îi povestiră totul: hăul din via Aniello Falcone, doi morți, două mașini înghițite, clădirea prăbușită din via Tasso, la numărul 234, cu cinci persoane

moarte în somn, ploaia care continua, și dacă o ținea tot așa nu era niciun motiv de bucurie, și acest lucru fu mai mult decât suficient ca să-l trezească complet. Se duse la baie să-și așeze chipul în fața oglinzii, care i-l trimise înapoi, și mai întâi se gândi la ziar, sigur, trebuiau pregătite reportajele, trimiși pe teren ziaristi, organizate fotografiile și tot restul. Șapte minute mai târziu era în mașină, alarma pornise, acum se aprinsese semnalul roșu. Minte îi vagabonda prin oraș, urca și cobora pe via Aniello Falcone, urca și cobora pe via Tasso. Și hăul, și imobilul prăbușit, și toate lucrurile dintotdeauna, și persoanele, și gesturile mecanice, rituale, și comunicatele de presă, telefoanele din redacție, și zarva din tipografie, să lucreze cât mai repede, cât mai repede, ziarul nu putea ieși fără aceste informații, nu puteau rata o asemenea ocazie, evident, cu tot ce se întâmplase, îți poți imagina nebunia de pe lume. Minte îi alerga de colo colo, prin oraș, să revadă hăurile și clădirile prăbușite deja cunoscute, plânsul mamelor și al rudelor, durerea isterică, furia înăbușită și neputincioasă. Minte îi alerga de colo colo, bineînțeles, alerga, dar apoi se întorcea în vârful picioarelor pe poteci înguste și-i reconstruia o prezență crudă, imposibil de evitat: unde este sensul ultim?, în pietrele din Castel dell'Ovo?, unde?

Lăsa mașina pe via Partenope, și porni prin ploaia care cădea: după trotuar, podețul din piatră și Castelul, cu pietrele gălbui pe cerul neîndurător, și ploaia asta care i se năpustea peste genunchi și pantofi, până între degetele de la picioare, umezeala pătrundea în creier, apa sărea prin șanțuri și circumvoluțiuni, mase informe gelatinoase respirau cu apa, iar apa urca prin interior până la iris și-și croia drum

prin nări, de acolo cobora revărsându-se de pe buze în pârâiașe cenușii. Dincolo de imaginea cenușiului apos care în acest moment cade în rafale, oh da, în rafale reci, privirea fuge să identifice interstițiile dintre pietre. Haide odată, trezește-te!

Ziua a doua

Și în ziua a doua își dădură seama. Ploaia continuase: da, continuase o noapte întreagă, istovitoare, iar în oraș veniseră în grabă numeroase echipe de întăriri: din zonele limitrofe, în primul rând, Torre del Greco, Castellamare, Salerno, Caserta. Iar pe străzi puteai vedea doar mașinile de pompieri care treceau cu prudență, și nu în viteză ca înainte, mașinile roșii cu sirena pornită alergau încolo și-ncoace, și toți stăteau lipiți de ferestre, parcă își așteptau rândul, acum vin aici, acum vin aici. Așteptarea era o boală epuizantă, progresivă, care te înșfăca de gât, și strângea, și strângea. Îți trecea prin minte că poate nu aveai să mori, dar nu aveai să mai trăiești niciodată ca înainte. Da, ploaia asta mocănească, interminabilă transformase perspectiva asupra lucrurilor: existența ta nu avea să mai fie niciodată la fel, căci acum viața nouă ce urma era condiționată de apa care cădea, cădea, de apa care oprea mașinile pe străzi, de apa pe care canalizarea o voma afară în jos pe colină și spre mare, și de pe mare apa creștea și împingea, valuri se învolburau și loveau docurile, și mai trebuie spus că în a doua zi realizară, sau mai corect începură să realizeze: poate